

KÖK KONU ANLATIMI

Bir sözcüğün aldığı bütün ekler atıldıktan sonra geride kalan anlamlı en küçük parçasına kök denir. Kök parçalandığında anlam bozulur. “yirt-ıcı-lar-ın” sözcüğünün aldığı ek atılınca geride “yirt” kökü kalır.

NOT: Kök, sözcüğün tamamıyla anlam ilişkisi taşımalıdır.

Örnek balıkçılar
Kök

bu sözcüğü incelediğimizde anlamlı en küçük parçanın “bal” sözcüğü olduğunu görüyoruz. Ancak “bal”, kelimenin tamamıyla anlam ilişkisi taşımadığı için bu sözcüğün kökü olamaz.

1)İsim Kökleri: Ad ve ad soylu olan köklerdir. Bunlar –mek,-mak ekleriyle okunamaz.
Göz, kitap, sarı, baş, çiçek, kalem...

2)Eylem Kökleri: Eylem olan köklerdir. Bunlar –mek,-mak ekleriyle anlamlı bir biçimde okunabilir.
Yat-,yürü-,oku-,bil-...

3)Sesteş Kökler: Yazılışları aynı ancak anlamları farklı olan; hem ad hem de fiil olarak kullanılan ve aralarında hiçbir anlam ilişkisi bulunmayan köklerdir.

Gül(gülmek) diz(dizmek)
Gül(çiçek) diz(bacağın bir bölümü)

4)Ortak Kökler: Aralarında anlam yakınlığı olan ve hem ad hem eylem olarak kullanabildiğimiz sözcüklerin köküdür.

Kuru(ıslak olmayan) **kuru**(kurumak)

Boya (boyamaya yarayan madde) **boya**(boyama işi)

GÖVDE: Sözcük köklerine yapım ekleri getirilerek türetilen yeni sözcüklere gövde denir.
Yüksek(kök) > yükseklik(gövde)
Sev > sevgi

FiİL KÖK: Eğer kök mak/mek eki alabiliyorsa fiil köktür.

İSİM KÖK: Eğer kök mak/mek kökü alamıyor ise isim köktür.

ALİŞTIRMA

*Aşağıdaki kelimelerin köklerini bularak türünü yazınız.

	KÖK	KÖK TÜRÜ
Perdecı	perde	isim
Yeşillik		
Vızıldar		
Duvardan		
Üzgün		
Sevgi		
Kaçak		
Baloncu		
Patladı		
Tüpçü		
Çıkıldı		
Soru		
Çalıştık		
Masalar		
Güreş		
Sayı		
Giden		
Durgun		
Heceledik		
Yüzmüş		
Gördük		
Eskice		

ETKİNLİK

*Aşağıdaki kelimeleri kök türlerine göre ayırınız.

Sıcaklık	İşsiz	Süpürge	Vardı
Gezmiş	Doludur	Korkunç	Sulak
Gezmişler	Yaşlı	Gölge	Yağ
Süslü	Görüş	Planlı	Doluluk
Kaçış	Birlik	Çalışkan	Çizgili

İsim Kökü

Fiil Kökü

TEST

1. Aşağıdaki kelimelerden hangisinin kökü fiildir?

- A)Sergi
- B)Annem
- C)Kirli
- D)Zorluk

2. Aşağıdaki kelimelerin hangisinin kökü diğerlerinden farklıdır?

- A)Koşuyorum
- B)Okuyacağım
- C)Karanlık
- D)Görmüştüm

3. Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin kökü diğerlerinden farklıdır?

- A)Korku
- B)Bakış
- C)Kırılgan
- D)İnsancıl

4. Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin kökü diğerlerinden farklıdır?

- A)benzersiz
- B)gezgin
- C)söyleşi
- D)öykü

* Aşağıdaki cümlelerde koyu yazılan kelimelerin köklerinin türünü sonlarına yazınız.

- 1)Tuğçe yeni bisikletini çok **sevdi** → (.....)
- 2) Dün en sevdiğim yazarın kitabını **okudum**.
→(.....)
- 3) İki kardeş **oyuncakları**yla oynadılar.
→(.....)
- 4) Ayşe, erkek kardeşine **vurdu** → (.....)
- 5) 1 hafta önce aldığım
elmalar **çürümüş**→(.....)
- 6) Seda, **kalem**liğini evde unuttu. → (.....)
- 7) **Masaya** bıraktığı kitabı yerinde göremedi
→(.....)
- 8) Amcam traktörünü tarlaya doğru **sürdü**.
→(.....)
- 9) **Ağaçtan** elma topladık. → (.....)
- 10) Annemin tüm boncuklarını yere döktü
→(.....)

5. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi kök yönüyle diğerlerinden farklıdır?

- A)Yurdumda
- B)Çoğalttı
- C)Bakıyorum
- D)Bitmedi

6. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi kök halindedir

- A)Kayak
- B)Okul
- C)Şehir
- D)Saygı

7. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerin hangisi farklı bir kökten türemiştir?

- A)Bu eve bir alıcı çıkmadı.
- B)Güne erken başlayan kapıcı işleri erkenden bitirdi.
- C)Bu yazarın akıcı bir üslubu var.
- D)Yazın boğucu sıcaklar hepimizi etkiledi.